

Виграшними моментами, які закладає в роботу учасників створення консорціумів, при розумному управлінні можуть бути:

- можливість сумісної боротьби за отримання замовлень;
- координація дій лідером;
- кожен учасник має свій інтерес, який не суперечить інтересу інших учасників;
- враховується пропозиції кожного учасника в загальній системі постачань;
- солідарна відповідальність перед замовниками.

Висновки. Задля досягнення оптимальності результатів необхідно економічну політику кожного учасника спрямовувати на координацію дій та інтеграцію інтересів. Таким чином, саме практична реалізація запропонованих заходів дозволить забезпечити крок до прогресивного розвитку авіаційного комплексу України, налагодити тісні соціальні та економічні взаємозв'язки з іншими країнами, забезпечити участь вітчизняних підприємств у виконанні іноземних проектів та зайняти гідне місце у глобальному конкурентному середовищі авіатранспортних послуг.

Використані джерела інформації:

1. К.Р. Макконелл. Принципы, проблемы, политика: пер. с англ. / Макконелл К.Р., Брю С.Л. – М.: Республика, 1993. – Т.1.
2. Накоп'юк Ж.В. Механізм забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств з аеронавігаційного обслуговування: Дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / Національний авіаційний ун-т. — К., 2008. — 205арк.
3. Новикова М.В., Михальченко І.Г. Організаційно-економічний механізм глобалізаційних процесів в авіаційній галузі. – Зб.наук.пр.: Формування ринкових відносин в Україні. – К., 2008, – Вип. 5 (84). - С. 124-130.
4. Янчук М.Б. Основні напрямки державної політики щодо інтеграції авіаційного сектору України в систему Транс'європейських транспортних мереж //Державне регулювання економіки, 2010, № 30, с. 145.
5. <http://www.nucc.no/nuhk-ukraine.aspx>

УДК 330.34 (77)

Маньковська Т.І.
к.е.н., доц. кафедри державних та місцевих фінансів
Академії муніципального управління, м. Київ

ПОЛІТИКА ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАХОДІВ АНТИКРИЗОВОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В статті досліджено місце та значення політики податкового регулювання в системі заходів антикризового державного регулювання економіки, розкрито недоліки та напрями її розвитку, запропоновано шляхи вирішення проблем механізму податкового регулювання України

В статтє исследовано место и значение политики налогового регулирования в системе мероприятий антикризисного государственного регулирования экономики, раскрыты недостатки и направления ее развития, предложены пути решения проблем механизма налогового регулирования Украины

In the article a place and value of policy of the tax adjusting is investigational in the system of measures of antikrizisnogo government control of economy, failings and directions of its development are exposed, the ways of decision of problems of mechanism of the tax adjusting of Ukraine.

Постановка проблеми. У ситуації, яка нині склалася в українській економіці, дуже важливу роль відіграє ефективне функціонування інституту податків як одного з важливіших важелів державного регулювання економіки.

На сьогоднішній день Україна переживає фінансово-економічну кризу, яка характеризується низькими показниками росту ВВП України, наявністю значного дефіциту держбюджету, збільшенням соціальних проблем.

Необхідність подолання кризового стану економіки в умовах необхідності побудови та розвитку ефективного стратегічного загальнодержавного антикризового менеджменту визначили вибір теми дослідження даної статті.

На нашу думку, сучасна національна економічна література потребує теоретичного обґрунтування змісту поняття «податкове регулювання» в системі заходів антикризового державного регулювання економіки. Тому що апарат сучасного оподаткування, як свідчить світова практика, може використовуватись не тільки для вирішення проблем фіскальної політики, але й для підтримки соціальної стабільності в країні. Що й зумовило актуальність проблематики, викладеної в даній статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць дослідників теорії антикризового регулювання економіки дозволяє зробити висновок щодо достатньо широкого висвітлення світового досвіду та основних підходів до антикризового регулювання економіки. Про це свідчать дослідження як закордонних, так і вітчизняних вчених-економістів: С. Сташек, С. Бобильов, Е. Гірусов, Б. Кабаці, Г. Фетісов, А. Сухоруков, Т. Ягріч, Н. Шпес, В. Ягріч, О. Кендюхов, Ш. Акаєв, В. Ульянов, Л. Матророва.

Разом з тим, в цих численних дослідженнях не приділяється належної уваги одному з впливовіших інструментів державного регулювання економіки - податковому регулюванню. Тут слід зазначити, дослідження Ю. Іванова в якому не тільки розглянуті сучасні підходи до функцій податкового регулювання, але й представлене визначення податкового регулювання в його зв'язку з регулювальною функцією податків.

Виділення невирішених проблем і ціль статті. Незважаючи на численні дослідження різних аспектів державної антикризової політики, у

вітчизняній науці так і не склалася системна та цілісна концепція подолання економічної кризи, зниження її негативних проявів.

Аналіз наукових праць вітчизняних вчених та провідних економістів України дає підставу для висновку щодо відсутності належної уваги до аспекту державного антикризового регулювання економіки, що й обумовило об'єкт та предмет аналізу даної статті.

Результати дослідження. Ефективність державного економічного регулювання залежить від результативності застосування принципів формування доходів бюджетів усіх рівнів із метою підтримання макроекономічної і соціальної рівноваги та використання податків державою з метою реалізації ефективної економічної політики. Податкова політика, ґрунтуючись на вагомості цих складових і залишаючись провідною ланкою економічної політики, обумовила появу у своїй структурі фактично самостійних видів фінансово-економічної політики: податкового регулювання і податкових доходів, які мають специфічні цілі, завдання та методи їх розв'язання. На сучасному етапі структура механізму податкового регулювання не має достатнього рівня сформованості. Існуюча податкова система як інструмент регулювання економіки не виконує своєї основної функції — стабілізації економіки. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження і аналізу дії механізму податкового регулювання з урахуванням національних особливостей української економіки, накопиченим досвідом податкової політики, сучасним соціально-економічним і політичним становищем, що є метою даної статті.

Методологічна база даного дослідження спирається на принципи діалектичної логіки у єдності з причино-наслідкового і функціонально-структурного аналізу, який дозволяє в межах даного дослідження розглядати

податкове регулювання як заходи непрямого впливу на економіку, економічні і соціальні процеси шляхом зміни видів податків, податкових ставок, встановлення податкових пільг, зменшення або збільшення загального рівня податкового навантаження, відрахувань до бюджету.

За формою впливу податкове регулювання належить до непрямих методів, що базуються не на прямому примушенні господарюючих суб'єктів, а на використанні їхніх економічних інтересів. Річ у тім, що, використовуючи засоби податкової політики, держава створює умови, за яких платникові стає вигідним враховувати інтереси держави в процесі своєї діяльності і нехтувати тим, що таким інтересам не відповідає і стає невикорисливим для самого економічного суб'єкта.

За рівнем впливу податкове регулювання здійснюється як на загальнодержавному (загальнодержавні податки і збори), так і на місцевому рівні.

За ступенем регламентації податкове регулювання варто зарахувати до нормованих методів державного регулювання, причому, на відміну від

інших методів встановлення ставок податків і зборів, за рідкісним винятком, здійснюється органами законодавчої влади або місцевого самоврядування.

З погляду тривалості дії, податкове регулювання в більшості випадків зараховують до довгострокових методів, що пов'язані з високою інерційністю економічних процесів і як наслідок — значним часовим лагом між моментом здійснення регулюючого впливу й моментом одержання відповідного результату. Разом із тим існує діаметрально протилежна точка зору, відповідно до якої “стрижень податкового регулювання становить система економічних коштів оперативного втручання в хід виконання податкових зобов'язань”.

Заходи податкового регулювання залежно від цілей, обраного механізму й порядку його застосування можуть мати як довгостроковий (стратегічний), так і оперативний (тактичний) характер. У першому випадку маються на увазі механізми податкового регулювання, результат застосування яких забезпечує досягнення стратегічних цілей та, як правило, не може бути отриманий у тому самому періоді, в якому реалізується регулюючий вплив. До них зараховують, наприклад, стимулювання інвестиційної активності суб'єктів підприємницької діяльності і громадян, заходи, спрямовані на детінізацію економіки й легалізацію об'єктів оподаткування тощо. У другому випадку йдеться про заходи, здатні забезпечити одержання результату без істотного лага, тобто практично відразу після введення відповідного регулюючого механізму.

Принципово важливим для підвищення ефективності і дієвості податкової політики є узгодження окремих заходів політики податкового регулювання та політики податкових доходів. Серед них особливої уваги потребує, з одного боку, розв'язання проблеми урізноманітнення напрямів бюджетних витрат, яке фактично призводить до втрати бюджетного контролю, а з другого — цільового призначення окремих видів податків на конкретний вид витрат у структурі бюджетних видатків. Добре відомою є практика надання надзвичайних пільгових кредитів вузькому колу привілейованих суб'єктів господарювання, введення нових податків не для забезпечення відповідних витрат, а для покриття бюджетного дефіциту. Визнання основним принципом податкової політики максимального вилучення доходів стає загрозою динамічному зростанню — єдиній основі збільшення податкової бази й надходжень до бюджету. Відсутня виважена політика й у сфері податкових пільг, спрямованість яких на забезпечення інтересів окремих суб'єктів господарювання або їх груп, підпорядкування принципів надання пільг лобістським інтересам істотно підривають дохідну базу бюджету й виконання витратної політики. До суперечностей у напрямі узгодження політики податкового регулювання та політики податкових доходів слід зарахувати постійні маніпуляції із законодавством у сфері як оподаткування, так і витратної частини бюджету.

Економічна наука не дає однозначного висновку щодо залежності між величиною податкових надходжень, обсягами державних видатків і темпами економічного зростання, проте чітко доведено, що насправді важливим є не їх обсяг, а функціональна структура. За невеликим винятком причини різноманітних витрат держави не можуть бути зведені до окремих провалів ринку — вони мають комплексну природу. Втім, кожний вид бюджетних витрат безпосередньо стосується або ринку збуту, або фонду накопичення чи фонду споживання. З погляду відтворення, цей вплив може бути позитивним або негативним. Ефективність податкової політики великою мірою залежить від уміння обґрунтувати оптимальну структуру політики видатків держави. Сьогодні за деякими видами витрат Україна близька чи навіть випереджає розвинені країни, але рівень їх віддачі потребує істотного підвищення [1, с. 39].

Податкове регулювання здійснюється в процесі мобілізації доходів бюджету. Інструментами регулювання є прямі і непрямі податки. Регулюючий вплив здійснюється через підвищення або зниження ставок податків, їх диференціації для різних категорій платників податків або типів об'єктів оподаткування, розширення або звуження бази оподаткування та неоподатковуваних мінімумів, звільнення від податків окремих категорій платників, надання податкових пільг і податкових кредитів, зміни періодичності сплати податку, розподіл податків по рівнях бюджетної сис-теми.

Здійснення регулювання через систему державних видатків є основою кейнсіанської економічної політики. Регулюючий вплив може здійснюватися шляхом змін загальних обсягів фінансування, організації і контролю за системою розподілу державних коштів, їх доведенням до кінцевого одержувача тощо. Перерозподіляючи кошти між галузями і регіонами, держава вносить необхідні корективи до відтворювальних пропорцій, згладжуючи нерівномірності їх розвитку і забезпечуючи фінансування стратегічних секторів економічної і соціальної сфери [2].

Політику податкового регулювання і політику податкових доходів слід охарактеризувати як основу, базу й інструмент державної економічної політики в кожний історичний період. Умови формування цих політик мають принципове значення для забезпечення функціонування всієї економічної системи ринкового типу.

Політика податкового регулювання у складі податкової політики визначає цілеспрямовану діяльність держави з питань регулювання вартісних пропорцій функціонального розподілу і перерозподілу частини валового внутрішнього продукту з метою забезпечення відповідного рівня розвитку та динаміки формування макроекономічної архітекtonіки, мотивації ділової активності економічних агентів. Тому система податкового регулювання відіграє значну роль у процесі державного регулювання економіки країни [3, с. 846–847].

Виходячи із завдань фіскальної політики, держава зацікавлена у збільшенні загальної суми податків і зборів, що надходить у бюджети всіх рівнів і державні цільові фонди. Надмірне підвищення податкового навантаження позбавляє платників стимулів до розвитку й розширення масштабів діяльності, що веде до таких негативних наслідків, як ухиляння від оподаткування та тінізації економіки.

Політика податкового регулювання базується на використанні рестрикційних можливостей фіскальних інструментів, які полягають у зменшенні коштів, якими могли б користуватися економічні агенти, за рахунок збільшення податкового навантаження або податкових преференцій.

Проблема постає, коли економічна ситуація у країні поєднує в собі економічний спад та інфляцію, що має місце в економіці України в сучасних умовах. В такому разі необхідно одночасно застосовувати і стимулюючі, і стримуючі фінансові інструменти.

В умовах стагфляції суто фінансове регулювання може видатися не-ефективним. Фінансова система хоча і здатна справляти вплив на грошово-кредитну систему, однак сама не гарантує її стабілізації, а навпаки, має дестабілізуючу дію, яскравим прикладом якої є інфляція. Окрім того, фінансове регулювання не задовольняє потреб держави у важелях впливу на економіку, тому виникає необхідність в інших регуляторах, зокрема, в кредитно-грошових методах регулювання.

Більшість країн дотримуються деякого розмежування між бюджетно-податковими та кредитно-грошовими методами регулювання економіки і використовують кожний з методів управління по тих напрямках, які вважаються найбільш ефективними. Наприклад, вважається, що рівень цін і величина заощаджень в економіці повинні регулюватися за допомогою інструментів кредитно-грошової політики, а управління короткостроковими коливаннями сукупного попиту, а також рівнем і перерозподілом доходу в економіці краще регулювати за допомогою засобів бюджетно-податкової політики. Доведемо, що при певних умовах податкове регулювання може бути не менш ефективним в боротьбі з інфляційними процесами, ніж засоби кредитно-грошової політики.

Розмежування бюджетних і монетарних заходів регулювання економічних процесів більшою мірою базується на класичних економічних теоріях. Так, кількісна теорія грошей пов'язує темпи росту цін в економіці з темпами росту грошової маси в умовах сталих темпів росту доходів і швидкості обігу грошей і, як наслідок, регулювання інфляції відбувається кредитно-грошовими методами. Класична економічна теорія вважає, що наслідки стримуючої податкової політики у довгостроковому періоді призводять до зростання обсягів інвестицій та скорочення реальної ставки проценту і ніяк не впливають на рівень інфляції. Згідно з монетариськими теоріями М. Фрідмана, С. Фішера та інших, основні причини інфляції закладені в рості грошової маси і очікуваннях економічних агентів

відносно темпів зміни цін. В межах даних концепцій причиною інфляції в Україні є дефіцит державного бюджету, який фінансується за рахунок грошової емісії, і тому підвищення податків повинне сприяти стримуванню росту цін.

Таким чином, дані моделі не пов'язують причину інфляційних процесів з податковим навантаженням на економіку країни і не вважають податкову політику ефективним засобом боротьби з інфляцією.

Однак, існують альтернативні підходи до обґрунтування причин росту цін. Перебіг моделей загальної економічної рівноваги і рівноваги на ринку благ і грошовому ринку показує, що у короткостроковому періоді при зростанні обсягів стягнених у державі податків має місце падіння доходу і випуску, а також ставки проценту. Зменшення доходу при будь-якому заданому рівні цін призводить до зсуву кривої сукупного попиту і провокує дефляцію. Таким чином, залежність між зміною рівнів податкового навантаження і цін буде від'ємною.

Теорія адаптивних раціональних очікувань і крива Філіпса виявляють від'ємну взаємозалежність рівня інфляції, з одного боку, і рівня безробіття - з іншого, і доводить, що в короткостроковому періоді зростання податкового навантаження призводить до спаду виробництва, зростання безробіття, падіння доходів державного бюджету та скорочення інфляції попиту.

Зміни податкового навантаження провокують інфляцію витрат, що призводить до шоку пропозиції в економіці в цілому і росту інфляції. Інфляція витрат як економічний феномен виникає у тому випадку, коли відбувається зростання цін на сировину і матеріали, що використовуються у більшості галузей економіки країни, і стосується витрат виробництва більшості товарів.

Таким чином, можна констатувати, що інфляційні процеси в державі можуть бути скореговані при впровадженні заходів не тільки кредитно-грошової, але й бюджетно-податкової політики, яка поруч з податковим регулюванням є найбільш ефективним засобом регулювання інфляції, якщо відбувається стрімке зростання податкового навантаження на підприємства реального сектору, продукція яких є сировиною для виробництва більшості товарів в економіці, і якщо зростання цін, спровоковане зростанням податкового навантаження у низці галузей, призводить до того, що вклад немонетарних чинників у формування інфляції є досить вагомим. У випадку, коли ріст цін відбувається випереджаючими темпами у галузях, що виробляють продукцію, яка складає значну складову частину споживання для низькодохідних груп населення, посилення податкового навантаження на такі галузі призводить до посилення соціальної диференціації.

Антикризове податкове регулювання економіки - свідоме, активне й цілеспрямоване використання існуючої незалежно від волі суб'єктів управління регульовальної функції податків задля запобігання або

зменшення глибини економічних криз, стабілізації господарської кон'юнктури, збільшення темпів економічного зростання.

Якщо розглядати поняття «антикризового податкового регулювання» економіки, з точки зору системного підходу, можна виділити декілька системоутворюючих елементів цього поняття.

По-перше, це цілісність та подільність системи антикризового податкового регулювання економіки.

З одного боку, антикризове податкове регулювання - це система економічних заходів попередження та подолання кризових ситуацій в країні, з іншого, антикризове податкове регулювання економіки можна поділити за видами об'єктів регулювання та сферою розповсюдження (наприклад, антикризове податкове регулювання сільського господарства, промисловості, торгівельного підприємництва тощо).

По-друге, антикризове податкове регулювання - це найбільш динамічний та мобільний елемент як загальнодержавного податкового менеджменту, так і антикризової політики.

Антикризове податкове регулювання економіки як система управління характеризується наявністю об'єкта та суб'єкта регулювання, важелів впливу, функцій, принципів, методів та механізму регулювання, організаційною структурою, тривалістю регулюючого впливу.

Об'єктом регулювання антикризового податкового регулювання виступає економічний цикл. Загальновідомо, що економіка країни характеризується циклічними змінами, тобто періодичними падіннями та злетами. Однією з фаз розвитку економіки є фаза кризи. Попередження та подолання саме цієї фази в економіці країни і є основним завданням антикризового податкового регулювання.

Поняття суб'єкта та організаційної структури антикризового податкового регулювання взаємозв'язані між собою. Тому що суб'єктом антикризового податкового регулювання виступає система органів державної влади, з яких складається організаційна структура антикризового податкового регулювання як системи управління.

Насамперед це органи державної податкової служби: Державна податкова адміністрація України, державні податкові адміністрації в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, державні податкові інспекції в районах, містах (крім міст Києва та Севастополя), районах у містах.

Також до суб'єктів антикризового податкового регулювання економіки належать державні органи, які відповідають за впровадження антикризової політики.

Основними важелями впливу антикризового податкового регулювання є податки, мито, податкові пільги, податковий кредит.

Слід зазначити, що важелі впливу податкового регулювання на кризовий стан економіки країни не завжди можуть мати оперативний характер, скоріше стратегічний. Це пов'язано з тим, що антикризове податкове регулювання повинно виконувати кілька функцій передкризове

регулювання, регулювання в умовах кризи, регулювання процесів виходу з кризи, стабілізація економічної ситуації.

Антикризове податкове регулювання економіки повинно ґрунтуватись на засадних принципах державного регулювання економіки країни.

До принципів антикризового податкового регулювання економіки належать:

•^{3/4} *принцип цілеспрямованості* - податкове регулювання з боку держави має спрямовуватися на досягнення конкретних цілей (подолання кризи, мінімізація витрат, викликаних кризовою ситуацією);

•^{3/4} *принцип пріоритетності* - виділення основних соціально-економічних проблем розвитку країни;

•^{3/4} *принцип комплексності* - необхідність використання всіх важелів впливу, інструментів, які є в арсеналі податкового механізму регулювання;

•^{3/4} *принцип адаптації* - державне антикризове податкове регулювання має ґрунтуватись на безперервному моніторингу та аналізі показників економічної ситуації й коригуванні впливу держави на соціально-економічні процеси залежно від характеру економічного руху;

•^{3/4} *принцип наукової обґрунтованості* - передбачає державне податкове регулювання на підставі реальних показників стану та фінансових можливостей національної економіки.

Та найголовнішим принципом антикризового податкового регулювання є *принцип ефективності*. Державне антикризове регулювання економіки країни за допомогою податкового регулюючого механізму повинно забезпечувати процес виходу з кризи, стабілізації економічної ситуації, а також зменшення негативних наслідків кризових явищ.

Дотримання принципу ефективності антикризового податкового регулювання органами державної влади, відповідальними за економічний стан в країні можливо завдяки використанню низки методів податкового регулювання.

До методів податкового регулювання економіки належать: податкові кредити, податкові канікули, податкова амністія, відстрочка сплати податку, штрафні санкції, податкові пільги.[4,с.63] Той чи інший метод податкового регулювання визначається різними чинниками, але насамперед, метою податкового регулювання, його завданням.

В арсеналі загальнодержавного податкового менеджменту є ціла низка різноманітних методів регулювання, з використанням яких та дотриманням принципів цілеспрямованості, комплексності та ефективності, органи державної влади України здатні зменшити вплив негативних наслідків економічного спаду та рівень соціально-економічної напруженості в країні. Дослідження сучасного стану податкової системи свідчить, що на сьогодні залишаються невирішеними питання переорієнтації чинної податкової системи на стимулювання процесів

соціально-економічного розвитку країни, а недоліки податкової системи призвели до проблем системного характеру. Отже, податкову систему України слід реформувати таким чином, щоб вона стала дієвим інструментом підвищення конкурентоспроможності держави та сприяла розвитку економіки України. Основним завданням реформування податкової системи України є зниження податкового навантаження на економіку. При цьому різке зниження податкових ставок і загального рівня оподаткування (податкового коефіцієнту) може не призвести до очікуваного зростання інвестицій і темпів економічного зростання. Звичайно, зниження податкових ставок сприятиме зростанню інвестиційних можливостей українських підприємств. Крім того, якщо зниження податкових ставок супроводжуватиметься зростанням бюджетного дефіциту та інфляції, це негативно позначиться на інвестиційній активності суб'єктів господарювання.

Більш перспективною є стратегія поетапного зниження податкового навантаження за рахунок скасування неефективних (затратних) податків і зборів, підвищення фіскальної ефективності податків на основі розширення бази оподаткування, надання пільг суб'єктам підприємництва, які розробляють і впроваджують інновації та випускають інноваційну продукцію, покращення адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків, формування доходів бюджетів усіх рівнів на основі проведення збалансованої бюджетної політики на середньострокову перспективу та спрямування податкових надходжень у сфери, від яких залежить довгострокове економічне зростання.

Висновки. Система “стратегія довгострокового соціально-економічного розвитку – податкова політика – податкова система – Податковий кодекс України” є особливим поєднанням, у складі якої кожна підсистема відіграє активну роль у взаємозв'язку з іншою. Місія податкового регулювання – у забезпеченні цілісності та збалансованості системи як у часі, так і прагматично-функціональному просторі. Тому першочергові зусилля слід докласти до розбудови інституту податкової політики як фундаменту для модернізації формату окремих податків і режимів оподаткування, а також взаємостосунків і взаємин з іншими державними та приватними інституціями. Перетворення, що відбуваються у податковій сфері, не завжди призводять до очікуваних результатів у разі відсутності чіткого уявлення наслідків тих чи інших податкових рішень. Тому механізм регулювання соціально-економічних показників за допомогою заходів податкової політики взагалі, і податкового регулювання зокрема, в умовах посилення значення відповідних чинників потребує додаткових досліджень і теоретичних обґрунтувань.

Використані джерела інформації:

1. Іванов Ю. Функції податків та податкове регулювання // Формування ринкової економіки в Україні: Науковий журнал. - 2009. - № 19. - с.36-43.
2. Караваева И. В. Налоговое регулирование рыночной экономики / И. В. Караваева. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 215 с. Головацкий В. А. Финансово-кредитное

регулирование реального сектора экономики/ Головацкий В. А. // Социально-экономические проблемы развития России и процессы глобализации: потенциал возможного, 2007: [Електр. ресурс]. — Режим доступу: [http:// www. ibl. ru/konf/061207/22. html](http://www.ibl.ru/konf/061207/22.html)

3. Иванов Ю. Б., Крисоватий А. И., Десятнюк О. М. Податкова система. — К.: Атіка, 2006. — 920 с.
4. Симоненко, С.М. Податкове регулювання економіки [Текст] / С.М. Симоненко, В.О. Садовий // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, присвяченої дню науки в Україні, Суми, 18-22 квітня 2011 року / Відп. за вип. А.Ю. Жулавський. — Суми : СумДУ, 2011. — Ч.4. — С. 62-63.

УДК 332.146. 2

Пушкарь І.В.,
к.н.д.-у., доц., Запорізькій національний університет,
м.Запоріжжя

ЦІЛЬОВІ ОРІЄНТИРИ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті досліджено класифікації мережі економічних районів з виділенням територіально-промислових районів логічного зв'язку мінливості суб'єкта регіонального ринку і динамічності конкурентного середовища. Обґрунтовано адаптацію господарського комплексу регіонів до потреб ринкової економіки шляхом структурної перебудови економіки регіонів до реалій ринкових відносин для забезпечення достатнього рівня життя населення та створення сприятливого екологічного середовища життєдіяльності людини.

В статье исследована классификация экономических районов с выделением территориально - промышленных районов логической связи изменчивости субъекта регионального рынка и динамической конкурентной среды. Обосновано адаптацию хозяйственного комплекса регионов к потребностям рыночной экономики путем структурной перестройки экономики регионов к реалиям рыночных отношений для обеспечения достаточного уровня жизни населения и создания благоприятной экологической среды жизнедеятельности человека.

In the article classifications of network of economic districts are investigational with a selection territorial - industrial districts of logical connection of changeability of subject of regional market and dynamic of competition environment. Grounded adaptation of economic complex of regions to the necessities of market economy by structural alteration of economy of regions to realities of market relations for providing of sufficient standard of living of population and creation of favourable ecological environment of vital functions of man.

Актуальність. У процесі взаємодії держави і регіонів особлива увага приділяється розподілу вже наявних ресурсів на основі традиційних процедур, а не вироблення ефективної регіональної економічної політики, що враховує специфіку території та сприяє оптимальному використанню